

Asia C-57/21

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

1.2.2021

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Nejvyšší soud (Tšekki)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

16.12.2020

Kantaja:

RegioJet a.s.

Vastaaja:

České dráhy, a.s.

Muu osapuoli:

• Tšekin valtio – Ministerstvo dopravy

Pääasian kohde

Pyyntö saada tutustua vastaajan ja Ministerstvo dopravy České republikyn (liikenneministeriö, Tšekki) hallinnassa olevaan asiakirja-aineistoon sisältyviin todisteisiin vastaajan määräävän aseman väärinkäytöstä syntyneeksi väitetyn vahingon korvausta koskevassa oikeudenkäynnissä.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta

Direktiivin 2014/104/EU tulkinta

SEUT 267 artikla

Ennakkoratkaisukysymykset

1. Vastaako tietyistä säännöistä, joita sovelletaan jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin kilpailuoikeuden säännösten rikkomisen johdosta kansallisen lainsäädännön nojalla nostettuihin vahingonkorvauskanteisiin, 26.11.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/104/EU (jäljempänä direktiivi) 5 artiklan 1 kohdan tulkintaa sellainen käytäntö, jossa kansallinen tuomioistuin antaa oikeuden tutustua todisteisiin, vaikka komissiossa on samanaikaisesti vireillä perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (jäljempänä asetus) III luvun nojalla tehtävään päätökseen tähtäävä menettely, jonka seurauksena kansallinen tuomioistuin on keskeyttänyt kilpailusääntöjen rikkomiseen perustuvaa vahingonkorvauskannetta koskevan menettelyn?

2. Ovatko direktiivin 6 artiklan 5 kohdan a alakohta ja 6 artiklan 9 kohta esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jolla rajoitetaan sellaisten tietojen saataville asettamista, jotka on esitetty menettelyn aikana kilpailuviranomaisen pyynnöstä, myös siinä tapauksessa, että kyse on tiedoista, jotka menettelyn osapuoli on velvollinen valmistelemaan ja säilyttämään (tai valmistelee ja säilyttää) muun lainsäädännön nojalla kilpailusääntöjen rikkomista koskevasta menettelystä huolimatta?

3. Voidaanko direktiivin 6 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuna menettelyn päättämisenä pitää myös tilannetta, jossa kansallinen kilpailuviranomainen keskeytti menettelyn komission aloitettua asetuksen III luvun nojalla tehtävään päätökseen tähtäävän menettelyn?

4. Onko direktiivin 5 artiklan 1 kohdan, luettuna yhdessä direktiivin 6 artiklan 5 kohdan kanssa, ja direktiivin tavoitteet ja päämäärän huomioon ottaen, mukainen sellainen kansallisen tuomioistuimen käytäntö, jossa sovelletaan analogisesti direktiivin 6 artiklan 7 kohdan täytäntöönpanevaa kansallista lainsäädäntöä direktiivin 6 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuihin todisteiden ryhmiin eli jossa tuomioistuin antaa oikeuden tutustua todisteisiin siten, että kysymystä siitä, sisältävätkö todisteet tietoja, jotka luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on valmistellut erityisesti kilpailuviranomaisen menettelyä varten (direktiivin 6 artiklan 5 kohdassa tarkoitettulla tavalla), käsitellään vasta sen jälkeen, kun todisteet on esitetty tuomioistuimelle?

5. Jos edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko direktiivin 5 artiklan 4 kohtaa tulkittava siten, että luottamuksellisten tietojen tehokkaat suojaamistoimenpiteet, joista tuomioistuin on määrännyt ennen tuomioistuimen lopullista arviointia siitä, kuuluvatko esitetyt todisteet tai osa niistä direktiivin 6 artiklan 5 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin todisteiden ryhmiin, voivat estää kantajan tai muiden menettelyn osapuolten tai heidän edustajiensa mahdollisuuden tutustua esitettyihin todisteisiin?

Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/104/EU 2 artiklan 17 alakohta, 5 artiklan 1 ja 4 kohta, 6 artiklan 5, 7 ja 9 kohta sekä johdanto-osan 25, 27 ja 28 perustelukappale

Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2003

Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan

Kilpailuoikeuden vahingonkorvausvaatimuksista annetun lain nro 262/2017 (zákon o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže) 2 §:n 2 momentti ja 10–18 §

Kilpailun suojaamisesta annetun lain nro 143/2001 (zákon o ochraně hospodářské soutěže) 11 §:n 1 momentti ja 21ca §:n 2 momentti

Yhteenveto pääasian tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Nyt käsiteltävässä asiassa kantaja vetoaa oikeuteen saada vastaajalta korvausta vahingosta, jonka kantaja väittää aiheutuneen määrävän aseman väärinkäytöstä. Ennakkoratkaisukysymykset tulivat esiin muutoksenhakumenettelyissä, joilla vastaaja riitautti alempien oikeusasteiden tuomioistuinten päätökset kantajan lain nro 262/2017 10 §:n ja sitä seuraavien pykälien sekä 18 §:n nojalla 11.10.2017 tekemästä asiakirja-aineistoon tutustumista koskevasta pyynnöstä.
- 2 Kantaja vaatii edellä mainitulla pyynnöllä Městský soud v Praze (Prahan kaupunkioikeus, Tšekki) (jäljempänä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin) käytävää oikeudenkäyntiä varten esitettäväksi I) kantajan olettamuksen mukaan vastaajan hallinnassa olevan asiakirja-aineiston, muun muassa tuloslaskelmien erittelyt ja julkisesta raideliikenteestä tehdyt laskelmat eli vastaajan kaupallisen segmentin kirjanpidon, ja II) Ministerstvo dopravy České republikyn hallinnassa olevan asiakirja-aineiston.
- 3 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin velvoitti vastaajan 14.3.2018 antamallaan päätöksellä esittämään todisteita sisällyttämällä oikeudenkäyntiaineistoon asiakirjoja, jotka eivät sisältäneet yksinomaan tietoja, jotka vastaaja oli valmistellut erityisesti Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (kilpailuviranomainen, Tšekki) (jäljempänä ÚOHS tai viranomainen) menettelyä varten, vaan myös tietoja, joiden valmisteleminen ja säilyttäminen on pakollista menettelystä riippumatta, kuten junayhteyksien erittelylaskelmia, julkisesta raideliikenteestä tehtyjä neljännesvuosilaskelmia tai vastaajan ylläpitämien, liiketaloudellisen riskin aiheuttavien yhteyksien luettelo.
- 4 Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kantajan pyynnön vastaajan kaupallisen segmentin kirjanpidon esittämisestä ja pyynnön vastaajan

hallituksen kokouspöytäkirjojen esittämisestä vuoden 2011 syys- ja lokakuulta ja määräsi Tšekin valtion – Ministerstvo dopravy esittämään lisää tilastotietoja.

- 5 ÚOHS ilmoitti todisteisiin tutustumisen osalta, että se oli viran puolesta aloittanut 25.1.2012 valittajaa koskevan hallinnollisen menettelyn lain nro 143/2001 11 §:n 1 momenttiin kohdistuvan mahdollisen rikkomuksen vuoksi. Varsinaisen ehdotettujen asiakirjojen esittämisen osalta ÚOHS ilmoitti, että lain nro 143/2001 21ca §:n 2 momentin mukaan tiedot, jotka on laadittu ja esitetty vireillä olevaa kilpailujen suojelua koskevaa hallinnollista menettelyä varten tai viranomaisen lain nro 143/2001 20 §:n 1 momentin nojalla suorittamaa valvontaa varten, ja viranomaisen tätä tarkoitusta varten valmistelemat asiakirjat ja tiedot voidaan esittää viranomaisille vasten sen jälkeen, kun tutkinta on päätetty tai hallinnollisen menettelyn päättämisestä annettu viranomaisen päätös on saanut lainvoiman. Lisäksi kantajan esittämät asiakirjat kuuluvat asiakirjaryhmään, joka muodostaa yhtenäisen asiakirjakokonaisuuden, jonka esittäminen voisi heikentää kilpailuoikeuden rikkomista koskevan menettelyn vaikutuksia.
- 6 ÚOHS:n lausunnosta käy lisäksi ilmi, että viranomaisessa vireillä oleva hallinnollinen menettely keskeytettiin 14.11.2016, koska Euroopan komissio aloitti 10.11.2016 komission asetuksen (EY) N:o 773/2004 2 artiklan 1 kohdan mukaisen menettelyn asiassa AT.40156 – Czech Rail, jossa on aineellisten tosiseikkojen osalta yhtenevyyksiä viranomaisen hallinnollisessa menettelyssä arvioiman vastaajan toiminnan kanssa. Viranomainen ei tee hallinnollisessa menettelyssä minkäänlaisia toimenpiteitä, jotka johtaisivat pääasiassa tehtävän päätöksen antamiseen, eikä sillä ole täysin ajankohtaista ja kokonaisvaltaista tietoa siitä, millaisia toimia komissio toteuttaa menettelyssään, eikä siitä, millaisia asiakirjoja sille on tutkinnan aikana kertynyt.
- 7 Komission kilpailun pääosasto korosti 26.2.2018 päivätyssä kirjeessään, että tuomioistuimen on noudatettava todisteisiin tutustumista koskevassa päätöksenteossään kaikkien menettelyn osapuolten ja kolmansien osapuolten perusteltujen etujen suojaamiseksi erityisesti suhteellisuusperiaatetta ja toteutettava tällaisten tietojen suojaamistoimenpiteet. Se suositteli pääasian vahingonkorvausmenettelyn keskeyttämistä.
- 8 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti 19.12.2018 antamallaan päätöksellä, että pääasian vahingonkorvausmenettely keskeytetään siihen asti, kunnes komissio on saanut kilpailuoikeuden rikkomista koskevan menettelyn päätökseen asiassa AT.40156 – Czech Rail.
- 9 Muutoksenhakutuomioistuimena toimiva Vrchní soud v Praze (Prahan ylioikeus, Tšekki) pysytti 29.11.2019 antamallaan välipäätöksellä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksen ja varmisti esitettyjen todisteiden suojaamisen asettamalla ne talletettaviksi tuomioistuimelle, jossa ne ovat ainoastaan osapuolten, heidän edustajiensa ja tuomioistuimen asettamien asiantuntijoiden saatavilla kirjallisen ja perustellun hakemuksen perusteella. Vastaaja valitti toisen asteen tuomioistuimen päätöksestä.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteluista

- 10 Ylioikeus totesi muutoksenhakumenettelyssä, että sen on tarkasteltava seuraavia kysymyksiä, jotta se voisi tehdä päätöksen asiassa: i) voiko tuomioistuin tehdä päätöksen menettelyn ollessa keskeytettynä eli konkreettisesti tässä asiassa päätöksen oikeudesta tutustua todisteisiin; ii) voiko tuomioistuin vaatia vastaajaa esittämään lain nro 262/2017 2 §:n 2 momentin c kohdan mukaista luottamuksellista tietoa ennen hallinnollisen menettelyn päättymistä siten, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin määrittää vasta sen jälkeen, kun vastaaja on luovuttanut asiakirjat, onko niiden osalta todella kyse lain nro 262/2017 2 §:n 2 momentin c kohdan mukaisista tiedoista, ja pidättäytyy tarvittaessa niiden luovutuksesta kantajalle; iii) onko 2 §:n 2 momentin c kohta siinä määritettyjen tietoryhmien laajuuden osalta ristiriidassa direktiivin kanssa ja iv) ovatko kansalliset tuomioistuimet menelleet oikein niiden määrätessä oikeudesta tutustua tiettyihin todisteisiin ja toteuttaessa tarvittavat toimenpiteet todisteiden suojelemiseksi? Näiden kysymysten arvioimiseksi on sovellettava kansallista lainsäädäntöä, jolla direktiivin edellytykset on pantu täytäntöön, ja tässä yhteydessä on vastattava direktiivin tulkintaa koskeviin ennakkoratkaisukysymyksiin.

Ensimmäinen kysymys

- 11 Direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa säädetään, että kansalliset tuomioistuimet voivat tässä luvussa säädetyin ehdoin määrätä, että vastaajan tai kolmannen osapuolen on esitettävä hallinnassaan olevat olennaiset todisteet.
- 12 Samalla kuitenkin direktiivin 9 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kilpailuoikeuden rikkominen, joka on todettu kansallisen kilpailuviranomaisen tai muutoksenhakutuomioistuimen lopullisella päätöksellä, katsotaan peruuttamattomasti vahvistetuksi niiden kansallisissa tuomioistuimissa SEUT 101 tai SEUT 102 artiklan taikka kansallisen kilpailuoikeuden nojalla nostettua vahingonkorvauskannetta varten.
- 13 Asetuksen 11 artiklan 6 kohdassa säädetään, että kun komissio aloittaa III luvun nojalla tehtävään päätökseen tähtäävän menettelyn, jäsenvaltioiden kilpailuviranomaiset menettävät toimivaltansa perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan määräysten soveltamiseen.
- 14 Tähän liittyen lain nro 262/2017 27 §:n 1 momentissa säädetään, että vahingonkorvausmenettelyssä tuomioistuinta sitovat toisen tuomioistuimen, ÚOHS:n ja komission päätökset, jotka koskevat kilpailun rajoittamisen toteamista ja siihen syyllistyneen tahon määrittämistä.
- 15 Menettely nyt käsiteltävässä asiassa keskeytettiin, kunnes komissio saisi kilpailuoikeuden rikkomista koskevan menettelyn päätökseen asiassa AT.40156 – Czech Rail.

- 16 Direktiivin 5 artiklan 1 kohta sallii siis kaksi mahdollista tulkintaa menettelyn keskinäisestä suhteesta (yhtäältä) vahingonkorvausoikeudenkäynnissä ja (toisaalta) todisteiden esittämisvelvollisuutta koskevaa päätöstä käsittelevässä oikeudenkäynnissä.
- 17 Ensimmäisen tulkintavaihtoehdon mukaan todisteiden esittämisvelvollisuutta koskevaa päätöstä voidaan pitää varsinaisen todistelumenettelyn osana pääasian vahingonkorvausmenettelyssä, ja näin ollen tällaisen oikeudenkäynnin keskeytyessä todisteiden esittämisvelvollisuudesta ei voitaisi tehdä päätöstä.
- 18 Toisen tulkintavaihtoehdon mukaan todisteiden esittämisvelvollisuutta koskevaa päätöstä voidaan pitää erityisenä erillisen sui generis -menettelyn (erillisen toimenpiteen) muotona, joka ei ole välittömästi sidoksissa pääasian vahingonkorvausmenettelyn todistusmenettelyyn, ja siten todisteiden esittämisvelvollisuudesta voitaisiin tehdä päätös myös silloin, kun pääasian vahingonkorvausmenettely on keskeytetty.
- 19 Olennaista tässä kysymyksessä on se, ovatko komission aloittama asetuksen III luvun nojalla tehtävään päätökseen tähtäävä menettely ja siihen liittyvä vahingonkorvausmenettelyn keskeyttäminen esteenä direktiivin 5 artiklassa 1 kohdan mukaisen velvollisuuden asettamiselle.

Toinen kysymys

- 20 Direktiivin 6 artiklan 5 kohdan a alakohdassa säädetään erityisjärjestelystä, joka koskee oikeutta saada tutustua todisteisiin, joista ilmenee ”tiedot, jotka luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on valmistellut erityisesti kilpailuviranomaisen menettelyä varten”.
- 21 Mainittu säännös on otettu osaksi kansallista lainsäädäntöä lain nro 262/2017 16 §:n 3 momentin (15 §:n 4 momentin), luettuna yhdessä lain nro 262/2017 2 §:n 2 momentin c kohdan kanssa, säännöksillä, joiden mukaan salassapitovelvollisuudella suojattavana luottamuksellisena tietona pidetään (muun muassa) asiakirjoja ja tietoja, jotka on esitetty nimenomaisesti hallinnollista menettelyä tai kilpailuviranomaisen valvontatoimia varten.
- 22 Kyseisen kansallisen lainsäädännön osaksi saatetun säännöksen sanamuodosta käy ilmi, että rajoitus, joka koskee pyyntöä saada tutustua todisteisiin kilpailuviranomaisen menettelyn aikana, ulottuu lain nro 262/2017 mukaan tietoihin, jotka on esitetty kilpailuviranomaiselle.
- 23 Direktiivissä tämän säännön sanamuodosta käy kuitenkin ilmi, että suoja myönnetään ainoastaan tiedoille, jotka on nimenomaisesti laadittu menettelyä varten, eikä siten kaikille tässä tarkoituksessa esitetyille tiedoille.
- 24 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jossakin kieliversiossa käytettyä unionin oikeuden säännöksen sanamuotoa ei voida käyttää tämän säännöksen ainoana tulkintaperusteena eikä sille voida antaa etusijaa muihin kieliversioihin nähden.

Unionin oikeuden säännöksiä on nimittäin tulkittava ja sovellettava yhtenäisesti ottaen huomioon kaikilla unionin kielillä laaditut versiot (tuomio 6.6.2018, Tarragó da Silveira, C-250/17, EU:C:2018:398, 20 kohta).

- 25 Tämän vuoksi voidaan katsoa, että vastaava merkitys käy ilmi myös direktiivin 6 artiklan 5 kohdan a alakohdan englanninkielisen version sanamuodosta, jossa asianmukainen yhteys on esitetty seuraavasti: ”Information – – prepared – – specifically for the proceedings – –”, tai saksankielisestä versiosta, jossa se on esitetty seuraavasti: ”Informationen, die – – für das – – Verfahren erstellt wurden”, tai slovakinkielisestä versiosta, jossa se on esitetty seuraavasti: ”informácie, ktoré fyzická alebo právnická osoba vypracovala osobitne na účely konania – –”.
- 26 Toinen kysymys koskee olennaisilta osiltaan sitä, onko direktiivin 6 artiklan 5 kohdan a alakohtaa ja 6 artiklan 9 kohtaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa laajennetaan niiden tietojen ryhmää, joita ei voida määrätä esitettäväksi kilpailuviranomaisen toteuttaman menettelyn ajaksi.
- 27 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkitsemisessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on. Myös unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen syntyhistoriasta voi ilmetä sen tulkinnan kannalta merkityksellisiä seikkoja (ks. vastaavasti esim. tuomio 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami ym. v. parlamentti ja neuvosto, C- 583/11 P, EU:C:2013:625).
- 28 Kysymys esitettävien tietojen laajuudesta perustuu tietyssä tilanteessa vastakkaisten etujen, eli yhtäältä etujen, joita edistetään ilmaisemalla kyseisten asiakirjojen sisältämiä tietoja, ja toisaalta etujen, joita tämä tietojen ilmaiseminen uhkaa, punnintaan (tuomio 14.11.2013, LPN ja Suomi v. komissio, C-514/11 P ja C-605/11 P, EU:C:2013:738, 42 kohta ja tuomio 27.2.2014, komissio v. EnBW, C-365/12 P, EU:C:2014:112, 63 kohta). Yhtäältä kyse on yksityisoikeudellisten täytäntöönpanotoimenpiteiden tehostamista ja aineistoa koskevaa asianmukaista tiedonsaantia koskevasta edusta. Toisaalta kyse on kilpailulainsäädännön julkisoikeudellisen täytäntöönpanon tehostamisesta.
- 29 Kilpailuviranomaisen menettelyn ajaksi poissuljettujen tietojen ryhmän suppean käsityksen puolesta puhuvat erityisesti direktiivin päätavoitteet, joihin sisältyy vahingonkorvauskanteiden nostamisen edistäminen kilpailua rajoittavan menettelyn seurauksena syntyneen vahingon osalta.
- 30 Tällaista päätelmää tukee myös direktiivin 2 artiklan 17 alakohta, jonka mukaan jo olemassa olevilla tiedoilla tarkoitetaan todisteita, joiden olemassaolo ei ole yhteydessä kilpailuviranomaisen menettelyyn, riippumatta siitä, ovatko nämä tiedot kilpailuviranomaisen asiakirja-aineistossa.

- 31 Sitä vastaa direktiivin 6 artiklan 9 kohta, jonka mukaan kilpailuviranomaisen asiakirja-aineistoon sisältyvät todisteet, jotka eivät kuulu mihinkään tässä artikkelissa luetelluista ryhmistä, voidaan vaatia esitettäväksi vahingonkorvausoikeudenkäynnissä milloin tahansa, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän artiklan soveltamista.
- 32 Ennakkoratkaisupyyntöä esittänyt tuomioistuin katsoo kuitenkin, että todisteet, joiden tarkoituksena on osoittaa direktiivin 2 artiklan 17 alakohdan mukaiset ”jo olemassa olevat tiedot”, eivät voi kuulua erityisiin todisteisiin, joihin sisältyvät direktiivin 6 artiklan 5 kohdan a alakohdan mukaiset ”tiedot, jotka luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on valmistellut erityisesti kilpailuviranomaisen menettelyä varten”, myöskään siinä tapauksessa, että tiedot sisältyvät kilpailuviranomaisen asiakirja-aineistoon. Tällaiset olemassa olevat tiedot voidaan määrätä esitettäväksi milloin tahansa eli myös kilpailuviranomaisen menettelyn ollessa kesken, olettaen, että tällainen määräys on oikeasuhteinen direktiivin 5 artiklan 3 kohdassa (lain nro 262/2017 10 §:n 1 momentissa) tarkoitettulla tavalla, mukaan lukien kilpailuviranomaisen asiakirja-aineistoon sisältyvät tiedot.
- 33 Tällaista päätelmää tukee direktiivin johdanto-osan 25 perustelukappale, jonka mukaan tietoihin, jotka kyseisen menettelyn osapuoli on valmistellut, olisi mahdollista tutustua vahingonkorvauskanteissa vasta sen jälkeen, kun kilpailuviranomainen on päättänyt menettelynsä esimerkiksi tekemällä asetuksen 5 artikkelissa tai III luvussa tarkoitetun päätöksen.
- 34 Vastaavasti direktiivin johdanto-osan 27 perustelukappaleessa säädetyillä säännöillä, jotka koskevat velvollisuutta esittää muita asiakirjoja kuin sakoista vapauttamista tai niiden lieventämistä koskevia lausuntoja taikka sovintoehdotuksia, varmistetaan, että vahinkoa kärsineillä osapuolilla on edelleen riittävästi vaihtoehtoisia keinoja saada asiaan liittyviä todisteita, joita ne tarvitsevat vahingonkorvauskanteidensa valmistelemiseksi. Niin ikään direktiivin johdanto-osan 28 perustelukappaleen mukaan kansallisten tuomioistuinten olisi voitava milloin tahansa määrätä esittämään vahingonkorvauskanteen yhteydessä todisteet, joiden olemassaolo ei ole yhteydessä kilpailuviranomaisen menettelyyn.
- 35 Tämän perusteella voidaan päätellä, että direktiivin 6 artiklan 5 kohdassa (lain nro 262/2017 2 §:n 2 momentin c kohdassa) tarkoitettu tietoryhmä on tulkittava poikkeukseksi periaatteesta, jonka mukaan yleisöllä on oltava mahdollisimman laaja oikeus tutustua asiakirjoihin, ja sitä on tulkittava ja sovellettava suppeasti (tuomio 17.10.2013, neuvosto v. Access Info Europe, C-280/11 P, EU:C:2013:671, 30 kohta ja tuomio 3.7.2014, neuvosto v. in't Veld, C-350/12 P, EU:C:2014:2039, 48 kohta).

Kolmas kysymys

- 36 Lain nro 262/2017 15 §:n 4 momentin ja 16 §:n 3 momentin mukaan asiakirjat, joissa on lain 2 §:n 2 momentin c kohdassa tarkoitettua luottamuksellista tietoa, voidaan määrätä esitettäväksi vasta tutkimuksen päätyttyä tai

kilpailuviranomaisen hallinnollisen menettelyn päättämisestä annetun päätöksen saatua lainvoiman.

- 37 Kyse on direktiivin 6 artiklan 5 kohdan täytäntöönpanosäännöksestä; mainitun kohdan mukaan kansalliset tuomioistuimet voivat määrätä esittämään tiedot, jotka luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on valmistellut erityisesti kilpailuviranomaisen menettelyä varten, vasta sen jälkeen, kun kilpailuviranomainen on päättänyt menettelynsä tekemällä päätöksen tai muulla tavalla.
- 38 Direktiivin johdanto-osan 25 perustelukappaleen mukaan kilpailuviranomainen voi päättää menettelyn esimerkiksi tekemällä asetuksen 5 artiklassa tai III luvussa tarkoitetun päätöksen, väli-toimenpiteitä koskevia päätöksiä lukuun ottamatta.
- 39 Esitetyn kysymyksen olennainen sisältö riippuu tilanteen arvioinnista eli siitä, voidaanko direktiivin 6 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuna menettelyn päättämisenä pitää tilannetta, jossa kansallinen kilpailuviranomainen on keskeyttänyt menettelyn, koska se on asetuksen 11 artiklan 6 kohdan mukaan menettänyt toimivaltansa perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan määräysten soveltamiseen, sillä komissio on aloittanut III luvun nojalla tehtävään päätökseen tähtäävän menettelyn. Jos näin on, on tutkittava, ovatko direktiivin 6 artiklan 5 kohdan mukaiset tiedot, jotka on valmisteltu kansallisen kilpailuviranomaisen menettelyä varten, suojattuina myös komission käsittelyn ajan.

Neljäs kysymys

- 40 Direktiivin 6 artiklan 7 kohdassa säädetään erityisestä menettelystä sen varmistamiseksi, sisältävätkö todisteet, joiden esittämistä pyydetään, sakoista vapauttamista tai niiden lieventämistä koskevia lausuntoja ja sovintoehdotuksia (direktiivin 6 artiklan 6 kohta).
- 41 Tämän direktiivin säännöksen mukaan kantaja voi pyytää tiettyihin ryhmiin kuuluvien poissuljettujen todisteiden esittämistä tuomioistuimelle, jotta se voisi tarkistaa, kuuluvatko kyseiset tiedot asianmukaiseen todisteiden poissuljettuun ryhmään.
- 42 Mainittu sääntö on otettu osaksi kansallista lainsäädäntöä lain nro 262/2017 15 §:n 1–3 momentissa.
- 43 Direktiivin 6 artiklan 5 kohdan a alakohdan mukaisten todisteiden ryhmää varten direktiivissä ei ole erityistä tuomioistuimille tarkoitettua tarkastusmekanismia, jonka avulla voitaisiin tarkistaa, että todisteet, joita ehdotetaan esitettäväksi, sisältävät tietoja, jotka luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on valmistellut erityisesti kilpailuviranomaisen menettelyä varten.
- 44 Jos todisteiden esittämiseen velvoitettu henkilö vetoaa direktiivin 6 artiklan 5 kohdan a alakohdan (lain nro 262/2017 2 §:n 2 momentin c alakohdan) poissulkevuuteen ja kieltäytyy esittämästä näitä tietoja kilpailuviranomaisen

menettelyn aikana, tuomioistuimella ei ole käytettävään välinettä, jonka avulla se voisi arvioida, sisältävätkö pyydyt todisteet tietoja, jotka luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on valmistellut erityisesti kilpailuviranomaisen menettelyä varten.

- 45 Tämän kysymyksen olennainen sisältö koskee sitä, voiko tuomioistuin vaatia pakollista todisteiden esittämistä arvioidakseen, sisältävätkö ne tietoja, jotka luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on valmistellut erityisesti kilpailuviranomaisen menettelyä varten direktiivin 6 artiklan 5 kohdan alakohdan mukaisesti.

Viiides kysymys

- 46 Direktiivin 5 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisten tuomioistuinten määrätessä tällaisia tietoja esitettäväksi niillä on käytössään tehokkaat toimenpiteet tietojen suojaamiseksi.
- 47 On kiistatonta, että vastaajan (tai mahdollisen kolmannen osapuolen) esittämät tiedot voivat olla luonteeltaan niin luottamuksellisia, että on vastaajan etujen mukaista, että paitsi kolmannet myöskään kantaja tai muut oikeudenkäynnin asianosaiset taikka niiden edustajat eivät saa oikeutta tutustua tietoihin tai tätä oikeutta rajoitetaan. Direktiivin johdanto-osan 23 perustelukappaleessa on kiinnitetty huomiota niin kutsutun tietojenonginnan ongelmaan.
- 48 Samalla kuitenkin yksi menettelysäännöksiin liittyvistä osapuolten perusoikeuksista on kansallisen lainsäädännön mukaan oikeus tutustua asiakirja-aineistoon ja tehdä siitä otteita ja jäljennöksiä. Kyse on yleisesti hyväksytystä oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatteesta (vrt. myös Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla), jonka tärkeänä osana pidetään myös siviilioikeudellisen menettelyn osapuolen oikeutta tutustua osapuoleen kohdistuvaa menettelyä koskeviin tietoihin.
- 49 Tämän kysymyksen olennainen sisältö liittyy siis edellä esitetyn eturistiriidan estämiseen, millä tarkoitetaan etuja, jotka koskevat todisteiden hankkimista kantajan oikeuden käyttämiseksi kilpailuoikeuden rikkomisesta johtuvan vahingon korvaamista koskevassa oikeudenkäynnissä, mukaan lukien siihen liittyvä kantajan oikeus tutustua oikeudenkäyntiasiakirjoihin ja meneillään olevaa menettelyä koskeviin tietoihin, ja toisaalta vastaajan (tai kolmannen osapuolen) etuja, jotka koskevat esitettyjen tietojen luottamuksellisuuden säilyttämistä, myös (vaikkakin vain rajallisen ajan) suhteessa kantajaan.